
A Vigilia beszélgetése

Roger testvérrel

Ha a szív bizalma volna minden dolgok kezdete...

Roger testvér, mit keresett Ön 1940 augusztusában, amikor egyedül érkezett Taizé-be, és miért választotta Taizé-t?

— 1940 nyarán azt mondtam magamban: „Itt a háború, óriási a szorongás, a félelem az emberekben. Ez az a pillanat, amikor megvalósíthatom azokat a terveket, amelyek már régóta bennem élnek.” És Genfből elindultam Franciaországba. Egy házat kerestem, ahol imádkozni lehet, ahol embereket fogadhatok, ahol egy napon közösségi élet alakulhat ki.

Kerékpáron járva a vidéket három helyet találtam. Az első szép és olcsó uradalom volt. De ez nagyon közel volt Genfhez, és mert ott laktam, gyakran tértem volna haza. A másik hely Bresse-ben egy nagy ház lett volna. A környék mind a két esetben kellemesnek látszott, de azt gondoltam: könnyedén nem lehet maradandót alkotni.

Így tehát folytattam utamat egészen Cluny-ig. Azt gondoltam, ott csak romokat találok. De ott volt Taizé, és a jegyző eladó házat ajánlott. Nem volt aszfaltozott út, sem telefon, sem vezetékes víz. És a forradalom óta nem szolgált ott egyetlen pap sem. Megérkezésemkor meghatott néhány idős ember szívélyes fogadtatása. Közülük az egyik meghívott ebédre és ezt tanácsolta: „Maradjon itt, olyan egyedül vagyunk, és a telek oly hosszúak”.

Visszatérve Genfbe beszámoltam ezekről a beszélgetésekről édesapámnak. Ő azt mondta nekem: „Csak Taizé-ben beszélhetett veled így egy ember...” És én Taizé mellett döntöttem.

Miután barátaim gyorsan hírül vették, hogy ott élek, kérték, hogy a megszállt francia területekről menekülő, embereket rejtsem el. Jól tudtam, hogy egy közösség alapítására alkalmas az olyan hely, amely súlyos megpróbáltatásokat élt át.

Nem zaklatták Önt?

— Ez elkerülhetetlen volt. Egyik húgom Filloneau nyugalmazott tábornok unokaöccséhez ment feleségül. Szüleim kérésére ő mindent elkövetett, hogy ne kerüljek bajba. De 1942 nyarán azt írta nekem, hogy már nem tud semmit sem tenni értem, és jobb lesz, ha elmegyek. Elolvastam a levelet és elhatároztam, hogy maradok. De megértettem, hogy nem fogadhatok be senkit sem, mert a befogadott emberekre veszélyt hozok. A letartóztatás fenyegetése egyre jobban nyomasztott. A rendőrség sűrűn látogatott. Úgy emlékszem, hogy 1942 egyik nyári estjén találkoztam a félelemmel. Azt mondtam Istennek: vedd el az életem, ha jónak látod, de engedd meg, hogy folytatódjék az, ami itt elkezdődött, közösség szülessen Taizé-ben.

Belsőleg anyai nagyanyámra hasonlítottam. Az első világháború alatt megözvegyült, Franciaország északi részén élt. Három fia a fronton harcolt. A bombázások

alatt a házában akart maradni, hogy befogadja a menekülő időseket, gyermekeket, szülő nőket. Csak akkor ment el, az utolsó pillanatban, amikor mindenkinek menekülnie kellett. A háború után azt remélte, soha többé nem ismétlődik meg, amin átment. A keresztények egymást ölik — mondta, ahelyett, hogy a megbékélést keresnék, hogy megakadályoznának egy új háborút Európában. Nem képzelte volna még akkor, hogy unokája egy napon azt az utat keresi majd, melyen az ő példáját követheti.

Boldog az a közösség, amelyik a jószándék örvényébe kerül

Sokáig maradt egyedül Taizé-ben?

— Két évig, 1942 végén néhány napra Genfbe utaztam, mivel november 11-én bekövetkezett Franciaország teljes megszállása. November 11- és 12-én a Gestapo beköltözött a házba. Taizé-t csak a felszabadulás után kaptam vissza, 1944 őszén, de azért időközben találkoztam első testvéreimmel.

És akkor mihez kezdett?

— Azt kérdeztük magunktól: és most kiket fogadjunk? Egészen közel hozzánk két német hadifogolytábor volt. Engedélyt kértünk, hogy vasárnaponként fogadhassuk őket, hogy velük imádkozzunk, megosszuk velük azt a kevés ételmet, amit találni lehetett: sült kukoricát, csicsókát, csalánlevest. Kiket fogadtunk még? Súlyosabb helyzetben voltak azok a gyermekek, akik a háború következtében ismerték meg az árvaságot. Gondjainkba vettünk mintegy 20 fiút és megkértem legfiatalabb hűgomat, aki még nem volt férjnél, hogy jöjjön, legyen nevelőanyja a gyermekeknek. Az egyik szomszéd házában lakott velük.

A közösséggel kapcsolatban, amit Ön alapított, gyakran használja a „kommunio példája” kifejezést. Megmagyarázná?

— Fiatal koromban meglepett, hogy olyan keresztényekkel találkoztam, akik annak ellenére, hogy Krisztus szeretetében éltek, minden erejükkel elkülönülésüket hangsúlyozták. Elhatároztam tehát, hogy olyan közösségi életet teremtek néhány emberrel, akik egész életüket erre áldozzák. Közülük néhányan teljesítik azt a konkrét, naponta ismétlődő feladatot, hogy a mindennapokban békében kell élni egymással, meg kell bocsátani egymásnak, és ezáltal az igazi „kommunio példáját” valósítják meg. A mindennapi életben kell a kiengesztelődés hivatását gyakorolni.

A kiengesztelődés a magát elégető szeretet

A taizé-i közösség hosszú történetében XXIII. János pápa fontos szerepet játszott...

— Számunkra XXIII. János pápa volt az, aki föllebentette a fátylat az egyház misztériumáról. II. János Pál pápa pedig, aki 1986. október 5-én Taizé-be jött, közösségünkhöz intézett beszédeivel felkeltette bennünk a hála érzetét. A pápa emlékeztetett arra a szeretetre, amellyel XXIII. János pápa viseltetett irántunk: „Azokkal az egyszerű szavakkal szeretném kifejezni ragaszkodásomat és bizalmamat, melyekkel XXIII. János pápa — aki oly nagyon szeretett benneteket — köszöntötte egy napon Roger testvért: Ah, Taizé, ez a tavasz kicsiben!”

Nemsokkal megválasztása után, meghirdetve a zsinatot, XXIII. János olyan beszédet mondott, mely egészen új perspektívát nyitott a keresztények közötti

kiengesztelődésben: „Nem fogunk történelmi vizsgálatot folytatni, nem fogjuk keresni, ki tévedett és kinek volt igaza. Egyszerűen annyit mondunk: engesztelődjünk ki egymással!”

XXIII. János pápa 1963-ban fogadott bennünket utoljára. Hárman voltunk nála testvérek. A Szentatya sejtette, hogy többé már nem találkozhatunk vele. Nekünk szóló, lelki végrendeletet vártunk tőle. Két kérdést tettünk fel neki: Mi lesz Taizé jövője? Hol a helyünk az Egyházban? A pápa azt válaszolta: Jó úton vagyunk afelé, hogy egyházzá legyünk. Az egyház egyre nagyobb és nagyobb koncentrikus körökből tevődik össze — kezével rajzolt körkörös mozdulatokkal pontosította megfogalmazását. Folytathatjuk utunkat, kétségek nélkül.

Halála után két alkalommal fogadtuk legfiatalabb öccsét, Giuseppe Roncallit. Az idős ember mindenre nagy érdeklődéssel figyelt. Egy este azt mondta: „Ami Taizéből sugárzik, az ugyanaz, amit az én bátyám elkezdett.” Igazat mondott: ez az egyszerű bergamói parasztember megértette, hogy milyen örök időre szóló útmutatást adott nekünk XXIII. János.

Életre szóló útmutatás

Az 1950-es évek végén egyre nagyobb számban érkeztek a fiatalok Taizé-be. Most minden évben, hétről-hétre a fiatalok tízezrei jönnek az öt kontinensről. Nincsenek megelve jelenlétüktől?

— Ha tudnák, hogy mennyire meg voltunk lepve testvéreimmel...: Miért van itt ez a rengeteg fiatal? Még télen is jönnek. Ha azt kérdezik tőlem, hogy mi az, amit leginkább kívánunk nekik, azt felelem: A közös imában, az elmélkedésben, a csendben, a hit forrásainak keresésében fedezzék fel életük. Mindnyájuknak azt mondanám: Krisztus, a Feltámadott elsősorban téged szeret.

A fiatalok nagy része reménytelen, csüggedt. Szeretnénk velük együtt újra lendületet keresni, új felelősséget. Amikor egyre többen jöttek — immár 30 éve — nem gondoltunk arra, hogy ez az érdeklődés tartós marad. 3 kilométerre készítettünk szállást számukra. Onnan jöttek el naponta háromszor közös imára. Ma már Taizé-ben fogadjuk őket, sátrakban, barakkokban, csarnokokban.

Ma hogyan tudnak fogadni ennyi fiataalt, hogyan tudják imára összefogni, elszállásolni, étkeztetni őket?

— A szív igazi egyszerűségével — ami azt is jelenti, hogy nagyon kevés anyagi eszközzel rendelkezünk.

Mit keresnek a fiatalok önök között, és mi az, amit Taizé nyújt nekik?

— Testvéreimmel gyakran tesszük fel magunknak a kérdést: Isten miért bízta ránk a hitnek eme nagy kalandját a fiatalok között? Magamtól is azt kérdezem: hová lesznek azok a fiatalok, akik nem mennek többé a plébániatemplomba imádkozni? Ezek a fiatalok nem ellenségei a hitnek és az egyháznak. Úgy tűnik, mintha az egyház távolodna tőlük.

Azt szeretnénk, hogy akik Taizé-be jönnek, megértsék Krisztust, nem a magány, hanem a kommunio Krisztusát, megjelenítve a földön abban az egységben, amit az egyház jelent. Soha nem akartunk mozgalmat alapítani Taizé körül, azt tanácsoljuk mindig, hogy kapcsolódjanak a fiatalok a helyi egyházközösségekhez, ahol jelen van minden generáció a legidősebbtől egészen a gyermekig.

1986-ban, amikor II. János Pál pápa Taizé-be látogatott, ezt mondta a jelenlévő fiataloknak: „Taizé-be jönni olyan, mint megérkezni egy forráshoz... A közösség testvérei — nagyon jól tudjátok — nem akarnak benneteket ideláncolni. Azt akarják, hogy az imádságban, a csendben inni hagyjanak benneteket a Krisztus által megígért élő vízből... és midőn távoztok, tegyetek tanúságot az ő szeretetéről, és szolgáljátok testvéreiteket egyházközségekben, városokban, falvokban, iskolákban, egyetemeken, és a munka minden területén.”

Egy kérdés foglalkoztat bennünket: Vajon ezek a fiatalok eléggé ismerik-e belső forrásaikat, az Istentől kapott ajándékokat? Számunkra fontos, hogy nagy érdeklődéssel hallgassuk őket, hogy lépésről-lépésre fedezzék fel a magukban hordott ajándékokat, és ha hazatérnek, hagyják ezeket kifejlődni. Mindenütt ezen a világon találékony és alkotó fiatalok élnek. Taizé-ben meglepő tanulságokat szereztünk erről. Ezek a fiatalok képesek arra, hogy társaikban felébresszék a hitet, és biztassák őket saját életútjuk felfedezésére.

Felkelteni a szép emberi reményt a földön.

Együtt a legszegényebbekkel — ugyanolyan lényeges maradt ez az önök számára, mint kezdetben?

— Természetesen. Hogy lehetne ez másképpen? Néhányan a testvéreim közül nyomornegyedekben élnek Bangladeshből, New Yorkban, Koreában, Brazíliában. És amikor azt látom, hogy néhányan közülük az életüket is feláldozzák, Taizé-ben vagy a nehéz körülmények között lévő szegény területeken, azt mondom magamban: feladni magadat — ez az Evangéliumban a legerősebb szava a szeretetnek. Magamnak is volt alkalmam életem egy szakaszát a földnek mostoha területén eltölteni, ahonnan nem mindig egyszerű a visszatérés. Mély kapcsolatot teremteni a legszegényebbekkel: idősekkel, gyermekekkel, akik sokszor azt sem tudják, hogy ki az apjuk, a gyermekkor ártatlanságának sebein keresztül szentelődik meg az ember. Mondogatom magamnak visszatérve Európába: itt is találkozhatasz nehéz helyzetekkel, mégha kevésbé láthatók is. Európában is vannak fiatalok, akik külsőleg a többiekhez hasonlítanak, de szívük mélyén már nyomot hagytak a súlyos megpróbáltatások, az emberi elhagyatottság, a családok szétesése. Az emberi elhagyatottság a XX. század végén a legsúlyosabb sebek közé tartozik. Taizé-ben megadtam számunkra, hogy meghallgassunk sok európai fiatalot, akik hasonló helyzetben vannak. Egyeseknek már a magányosság költözött a szívükbe, sokan már életkedvüket is elveszítették.

A kiengesztelődött emberi család

Azok között a fiatalok között, akik Taizé-be jönnek, sok a kelet-európai. Az év végi szokásos európai találkozó színhelye nemcsak Nyugat, hanem az utóbbi években Lengyelország, Csehszlovákia, és Magyarország. Prágába mintegy 80.000 fiatal érkezett. Honnan vannak ezek a kapcsolatok?

— Az elmúlt harminc év alatt rengeteg látogatást tettünk a keleti országokban 1962-től. Testvéreink közül az egyik — aki most halt meg — erre bátorított bennünket. Az, hogy ma olyan sok fiatal érkezik Taizé-be Keletről, azért van, mert az évek során mellettük voltunk, a legnagyobb tapintattal, nehogy komp-

romittáljuk őket. Az érkező fiatalok számának növekedése természetesen anyagi kérdés is. Egyre több viszonylag szegény fiatal jön nemcsak Keletről, hanem a kontinens déli részéről is. Testvéreimmal együtt azon munkálkodunk, hogy pótolni tudjuk az ő helyzetükből adódó ráfizetést.

Mit mond a fiataloknak Európa újjáépítéséről, amit Ön annyira a szívében visel?

— Ma nagyon sok fiatal kész arra, hogy felelősséget vállaljon a békés, a kien-gesztelődött Európa felépítéséért. Amióta a Kelet ifjúságával is találkozunk, meg-erősödünk hitünkben a bizalmatlanság, a félelem és az erőszak évei után. Európa egy szép napon arra ébredhet, hogy a túlszervezett társadalomban elvesztette a *bizalmat*. Ha valaki arra gondol, hogy a földet a gyors technikai haladás teszi újból lakhatóvá, és közben megfélemezik a hit bizalmat adó erejéről, mi lesz Európa jövője? Mi lesz a jövője az emberi családnak az egész földkerekségen?

Új lendület

Miért ragaszkodik Ön a felelősség vállalásához?

— Mindjárt egy évszázaddal Krisztus halála után, a keresztények hivatását érintő levélben a következőket találjuk: „A küldetés, amelyet Isten a keresztényekre bízott, annyira magasztos, hogy lehetetlen elmenekülni előle.” (Levél Diogenészhez) Elfutni a felelősség elől? Nemhogy elfutna a keresztény, hanem valósággal újjáéled ettől a szép küldetéstől. Isten nem azért teremtett bennünket, hogy passzívak legyünk. Krisztus a saját magával való egységet ajánlja fel, és ez az, amitől a hívő teremtő energiákat nyer. Sok nyugati fiatal megérti az Evan-géliumnak azt a felhívását, hogy magára vállalja a felelősség lehetőségét, hogy visszaadja a föld lakhatóságát. A fiatalok vágnak arra, hogy szolidaritást vál-laljanak a kismizett tömegekkel.

Hogyan lehet újból bekapcsolódni a teremtés művébe?

— Olyan korban élünk, amikor sokaknál tapasztalható, hogy alábbhagyott a lendületük, mintha jeges szélfuvallat fagyasztotta volna meg az emberi lelket. Olykor az Istenbe vetett bizalom is kevésbé hatékony. Ne aggódalmaskodjunk! Mondhatjuk Istennek: „Ne nézd az én kishitűségemet, hanem egész egyházad hitét az első keresztényektől kezdve a maiakig”. Az ő hitükre határtalanul tá-maszkodhatom. Igaz, a kételkedés együtt élhet a hittel. Földi élete során Jézus maga saját fülével hallotta egy embertől: „Hiszek és bízom”, de ugyanakkor szegyenkezve hozzátette: „De segíts kétségeimben.” Jézus nem azért jött, hogy egy egyházzal többet alapítson. Azért jött, hogy felajánlja a vele való egységet. Hogy behatolhassunk a hit misztériumába, arra van szükségünk, hogy együtt legyünk, a legidősebbektől a gyermekekig a közös ima szépségében.

Lehetőség van arra, hogy újból felelősszük a lendületet, ha a hitben, a bizalom túlaradásában éljük meg a jelen pillanatot, Isten mai napját, minden hajnalt, amely fogadja az eljövendő napot.

A hosszú távú tervek könnyen visszatarthatnak bennünket attól, hogy Isten mai napjában éljünk. Krisztus senkit sem a szenvedésre hív, minden emberi lényt szeret, kivétel nélkül. Amikor feltámadt, mindenkire így szólt: „Itt va-gyok. Nem hagylak soha elveszni. Soha.”

Feszler Magdolna fordítása